

Reformer gennemført, som i alt Fald ikke fremskynder denne Koncentration.

Jeg rettede derfor i Fjor til den højtærede Indenrigsminister en direkte Appel om at værne den frie Konkurrence gennem en Lovgivning, som begrænser Trusters og Monopolers Magt her i Samfundet. Den højtærede Indenrigsminister udtalte den 9. April i Fjor ved Behandlingen af det af det radikale Venstre indbragte Forslag om Tilsyn med visse Virksomheder: „Men foruden dette, at der ikke bør knyttes retlig Virkning til saadanne Aftaler, at der bør gives Domstolene Adgang til at tilsidesætte dem, bør der utvivlsomt efter min Opfattelse ogsaa aabnes Adgang til at skaffe sig Oplysning om saadanne Forhold indenfor Erhvervslivet, om hvilke det kan antages, at de har det Formaal at monopolisere Produktionen eller Omsætningen.“ Dette udtalte den højtærede Indenrigsminister efter først ved Finanslovbehandlingen at have udtalt, at et Forslag som det af det ærede Medlem Hr. Rode ønskede ikke vilde blive forelagt af den nuværende Regering. Jeg for mit Vedkommende havde ved den Lejlighed udtalt, at det, vi ønskede, var en Lovgivning, der sikrede den frie Konkurrence, og at denne ikke var til Stede, naar den overlegne Kapitalmagt dikterer det øvrige Samfund Priserne. Den højtærede Minister bebudede et Forslag, som tog Sigte netop paa dette, og det er paa Grundlag af, at den højtærede Minister bebudede at ville fremsætte et saadant Forslag, at han udtalte sig som anført den 9. April.

Jeg vil derfor spørge den højtærede Indenrigsminister, om man i denne Samling kan vente et Lovforslag, der tager Sigte paa dette Forhold. Jeg gør det saa meget mere, som jeg mener, at de store Koncentrationer finder Sted ikke alene i de Lande, som ligger ude omkring, og som blev nævnt af det ærede Medlem Hr. Borgbjerg i Fjor, men ogsaa i høj Grad her i Landet, og det med stedse større Styrke, idet de i de senere Aar benytter stedse mere hensynsløse Midler. Jeg maa med det samme sige, at jeg, i Modsætning til den ærede konservative Ordfører (Pürschel), ogsaa efter Højesteretsdommen stadig mener, at en skærpet Bank- og Aktielov er en Nødvendighed. Jeg har ogsaa i Bladene set en Udtalelse af den højtærede Handelsminister om, at saadanne Lovforslag vilde blive forelagt.

For at belyse, hvorfor det forekommer mig at være nødvendigt at faa et Lovforslag som det, den højtærede Indenrigsminister har bebudet, skal jeg give et Par Eksempler

paa, hvorledes Udviklingen gaar hen imod Udryddelse fra Storstørrelsernes Side af Byernes Mellemstand. Jeg maa maaske først nævne med Hensyn til de faktiske Monopoler, at i den Henseende synes Sukkerfabrikernes Regnskab at være talende. Der behøves ikke at siges mange Ord om dette. Jeg tror, at den højtærede Indenrigsminister selv har Opmærksomheden henvendt paa dette Forhold. Det kan ikke være andet end, at det maa have vakt Opmærksomhed hos den højtærede Indenrigsminister, naar dette Selskab med en Aktiekapital paa 22½ Million paa et Aar indtjener 15 Millioner. Det er efter min Mening et Udbytte, som er langt ud over det tilladelige, naar det gælder en nødvendig Forbrugsartikel, som bruges i ethvert Hjem, i det fattigste Hjem, til den simpleste Madlavning. Overfor en saadan Udbytning forekommer det mig, at det er en Nødvendighed at gribe ind.

Men med Hensyn til, hvorledes de store Virksomheder gaar frem, kunde jeg have Lyst til, for at overbevise om Nødvendigheden af en Lovgivning i den Retning, som den højtærede Minister har bebudet, at fremkomme med nogle Eksempler. For et Par Aar siden var det Cigarfabrikkerne, der var særlig ude om sig. Jeg staar her med en Kontrakt, hvoraf jeg skal citere, hvorledes nogle Fabrikker bandt Handelens Folk, Omsætningens Folk, paa en saadan Maade, at det viser Nødvendigheden af en Lovgivning paa dette Omraade. Man kan ikke tale om fri Konkurrence, naar saadanne Kontrakter føres igennem. Den, som underskriver Kontrakten, forpligter sig til at tage hele sit Forbrug af Tobaksfabrikata fra den nævnte Fabrik, baade hvad angaar Fabrikkens egen Produktion, og hvad angaar dens Importvarer. Vedkommende Underskriver skal ikke være berettiget til at foretage Indkøb af Tobaksfabrikata andetsteds, naar vedkommende Fabrik har erklæret sig ude af Stand til at tilfredsstille Efterspørgselen, uden at have faaet dens Tilladelse, og der er da som Rettesnor for, hvilke Fabrikata der maa indkøbes af Importvarer, henvist til de Udsalg, der drives af vedkommende Fabrik selv. Dette kan ikke kaldes for Frihed. Vil en saadan Underskriver af denne Kontrakt afhænde sin Forretning, har vedkommende Fabrik Forkøbsret til den. Den maa ikke sælges til andre. Flytter Manden, gælder Kontrakten ogsaa. Den er gældende til 1. Januar 1926.

Ærede Medlemmer i denne Sal vil derfor neppe forbavses over, at efter at man her fra Rigsdagens Side i Beskatningslovene for Tobakken har gennemført Ændringer,